

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

การดำเนินงานของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ
Operations of the Community Enterprise Committee in Muang District, Bungkarn Province

เฉลิมพล เขตบุรี* (Chalermphol Ketburi) พรชุลี นิลวิเศษ** (Pornchulee Nilvises)

จินดา ขลิบทอง*** (Jinda Klibthong)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน (2) การดำเนินงานของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน

ประชากรที่ศึกษาคือคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ที่ผ่านการประเมินในระดับปานกลางจำนวน 112 กลุ่ม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยสูตรของยามานะ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 88 กลุ่ม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายกันในพื้นที่ จึงประมาณค่าตามสัดส่วนแต่ละตำบลและสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง กลุ่มละ 3 คน เฉพาะผู้ที่มีตำแหน่ง ประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 264 คน เครื่องมือเก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด สูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า (1) คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 51.43 ปี สมรสแล้ว จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.91 คน ระยะเวลาเข้ามาทำหน้าที่คณะกรรมการและเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 3.89 และ 4.44 ปี ตามลำดับ ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมเรื่องวิสาหกิจชุมชน แรงจูงใจที่เข้ามาทำหน้าที่คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยแรงจูงใจระดับมากที่สุด ในเรื่องต้องการรายได้เสริม ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สร้างอาชีพในระดับชุมชนและครอบครัว และวิสาหกิจชุมชนได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากรัฐและสถาบันการเงิน สำหรับการได้รับความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน จากสื่อสิ่งพิมพ์ระดับน้อยที่สุด ส่วนใหญ่ประกอบการเกษตรเป็นอาชีพหลัก รับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพรอง มีพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 25.20 ไร่ แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.98 คน ใช้เงินทุนของตนเองในการประกอบอาชีพการเกษตร มีรายได้เฉลี่ยต่อปีจากอาชีพหลักและอาชีพรอง 278,050.67 และ 69,504.70 บาท ตามลำดับ และจากการร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนเป็นค่าตอบแทนแรงงานและเงินปันผล 1,635.08 และ 1,267.38 บาท ตามลำดับ มีหนี้สิน มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อปีของครัวเรือนนอกและในภาคเกษตร 150,345.45 และ 40,980.77 บาท ตามลำดับ (2) การดำเนินงานของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลางในภาพรวม และในกิจกรรมการดำเนินงานการบริหารจัดการ 4 ประเด็น ได้แก่ การเงิน การผลิต องค์กรและสมาชิก และการตลาด ส่วนระดับน้อยในการติดตามประเมินผล (3) การดำเนินงานของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในระดับปานกลางในการบริหารจัดการการตลาด องค์กรและสมาชิก การผลิต การเงิน และในภาพรวม ส่วนการติดตามประเมินผลมีปัญหาในระดับมาก (4) ข้อเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้เรื่องการทำธุรกิจ การตลาด การแปรรูปผลผลิต และการทำบัญชีการเงิน ตลอดจนการจัดหาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์

คำสำคัญ : การดำเนินงาน คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดบึงกาฬ

*นักศึกษาลัทธิสุตรเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Khatbure@gmail.com

**รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Pornchulee.nil@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this quantitative research were to study (1) socio-economic information of the Committee (2) operations of the Committee (3) problems and recommendations for operations of the Community Enterprise Committee.

The research population comprised the community enterprises that were evaluated at medium level totaling 112 groups. Having used Taro Yamane formula to calculate sample size, 88 sample groups were identified by simple random sampling and purposive sample. There were 3 persons in each group i.e. chairman, secretary and treasurer from the Community Enterprise Committee. As a result, there were totally 264 persons. Instrument used for this research was an interview form. Statistical methodology for data analysis by computer program included frequency, percentage, mean, and standard deviation.

Research results were as follows. (1) Most of the Community Enterprise Committee was married female with the average age at 51.42 years. They completed lower primary education level (Prathom 4). Their average number of household member was 4.91 persons. Their average length of service as the Committee and member of the Community Enterprise was 3.89 years and 4.44 years respectively. Most of them had never been trained on community enterprise before. In overall, their inspiration to work in the Committee role at the highest level were need of extra income, making use from free time, building occupation at community level and in family and funding support from the government and finance institute. In overall, receiving knowledge about community enterprise from other media was at the lowest level. Their main occupation was mostly farmer while their subordinate occupation was hired labor. Their average agricultural area was 25.20 rai. Their average household labor was 2.98 persons. They spent their own capital in agricultural occupation. Their average income from the main and subordinate occupation was 278,050.67 baht and 69,504.70 baht/year respectively. Having participated in the Community Enterprise activity, they received payment and bonus 1,635.08 baht and 1,267.38 baht respectively. For debts, the average expense of household for non-agriculture and agriculture sector was 150,345.45 baht and 40,980.77 baht respectively. (2) In overall picture, operations of the Community Enterprise Committee was at medium level which included activity on operations management in 4 aspects i.e. finance, production, organization and member as well as marketing. Monitor and evaluation was found at low level. (3) Problem in operations of the Committee which was found at medium level comprised administration and management of marketing, organization and member, production, finance and overall operations. Monitor and evaluation was found at high level. Recommendations were made to the government agency and private sector concerned to come providing knowledge about running business, marketing, processing of products, accounting and looking for markets for selling their products.

Keywords: Operations, the Community Enterprise Committee , Bungkarn Province